

Dr. sc. Rozina Palić-Jelavić

Odsjek za povijest hrvatske glazbe

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU

JANKO BARLÈ KAO GLAZBENI KRITIČAR S OSOBITIM OSVRTOM NA NJEGOVE PRILOGE U SV. CECILIJU

Polazišta

Janko Barlè (Budanje kraj Vipave u Juljskoj Krajini, 12. ožujka 1869. – Zagreb, 18. veljače 1941.) autor je velikoga broja radova iz povijesti Zagreba i Zagrebačke nadbiskupije; štoviše, zagrebačka je motivika obilježila i stanovit broj tekstova koji su doticali glazbenu tematiku i/ili glazbene sadržaje u širem smislu riječi. Među njima, najznatnijima se drže autorovi tekstni prinosi iz hrvatske glazbene prošlosti, što ih je objavljivao u najvažnijem hrvatskom glazbenom časopisu *Sv. Cecilija*, kojemu je, uostalom, godinama bio i urednik (od siječnja/veljače 1914. do 1940., dotično do početka 1941.). Dakako, Barlèovo je višestruko zanimanje – (crkvenoga) povjesničara, književnika, etnografa, glazbenoga pisca i autora radova s područja glazbene historiografije, ali i muzikologa (*Crkvene pjesme o. Nikole Krajačevića*, 1915.; *Pavlińska pjesmarica*, 1916. – 1917.), prema ocjeni Lovro Županovića, zapravo svojevrsnoga »premosnika« između »ranijih Kuhačevih istovrsnih radova i onih nešto kasnijih Dragana Plamenca, stvarnog začetnika suvremene hrvatske muzikologije«¹ – obilježilo njegovo duhovno zvanje i sve-

ćeničko poslanje.² Naime, ono se ogledalo i u ostalim aspektima njegova javnoga kulturnoga djelovanja: u članstvu Društva hrvatskih književnika, Hrvatskoga arheološkoga društva, Društva sv. Jeronima, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (najprije dopisnoga člana JAZU od 1921.), Zemaljskoga povjerenstva za očuvanje historičkih i umjetničkih spomenika, u odboru Društva prijatelja Strossmayerove galerije slika, u predsjedanju Cecilijinim društvom, u ulozi dopredsjednika Hrvatskoga zemaljskoga glazbenoga zavoda te odbornika Filharmoničkoga društva. No uz spomenute, Barlè je – prema vlastitoj zabilježbi – djelovao i u dvadesetak drugih umjetničkih, znanstvenih i humanitarnih društava, u kojima je obavljao razne funkcije (u nekima djelujući kao odbornik, vijećnik, bilježnik, tajnik, aktuar, arhivar, predsjednik, dopredsjednik, urednik, savjetnik, duhovnik, začasni član ili pak kao redoviti i revni član, ali i osnivaatelj, primjerice, Družbe braće hrvatskoga zmaja).³ Naposljetku, Barlè je bio prebendar prvostolne crkve (1904. – 1911.), tajnik nadbiskupa Bauera (1911. – 1916.)

¹ Usp. Lovro ŽUPANOVIĆ: *Stoljeća hrvatske glazbe*, Školska knjiga, Zagreb, 1980., 277, bilj. 10.; IDEM: »Prinos Janka Barlèa hrvatskoj glazbenoj historiografiji«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 35.

² Nakon završenoga Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Zagrebu (1888. – 1892.), Janko Barlè je 1892. godine bio zaređen za svećenika.

³ Usp. Kamilo DOČKAL: »Msgr Janko Barlè – nacrt života«, *Sv. Cecilija*, 35/1-2 (1941) 10.

i kanonik (od 1916.) te ravnatelj nadbiskupske kancelarije (1916. – 1939.), a papa Pio XII. imenovao ga je 1939. godine apostolskim protonotarom.

* * *

Kad bismo izdvojili Barlèov doprinos glazbenomu području, najznatnijim bi se pokazao njegov rad na polju glazbene historiografije, napose crkvenoglabene, kojoj je posebice pridonosio člancima i studijama u *Sv. Ceciliji*.⁴ Uz to, kao ljubitelj glazbe, osobito pjevanja (niz je godina, naime, zajedno s Alojzijem Zadravcem, a na prijedlog ravnatelja kora Franje Kostanjevca od 6. lipnja 1897., bio koralist/bas zagrebačke prvostolne crkve do 1904.), »revno (je) posjećivao koncerte vokalne i instrumentalne muzike u Glazbenom zavodu«, koje »ne bi nikada propustio, jer je sam pisao kritike o koncertima u 'Sv. Ceciliji'«. ⁵ Kao što je napomenuto, u tom se glazbenom časopisu iskazao i kao njegov višegodišnji urednik i mecena, te autor tekstova o glazbi i izvjestitelj o glazbenim zbivanjima, riječju, općenito kao promicatelj crkvene glazbe.⁶ Naime, u osnovi autodidakt

(bez formalnoga glazbenoga obrazovanja), znanja o glazbi stjecao je ponajprije uz oca orguljaša, potom i uz franjevca Hugolina Sattnera u Novom Mestu te uz (Slovenca) Franju Serafina Vilhara Kalskoga u Karlovcu,⁷ a po dolasku u zagrebačko sjemenište, gdje se osobito bio usavršio u crkvenom pjevanju, kao član glazbenoga društva bogoslova »Vijenac« učio je svirati violinu.

Napomene o stanju istraživanja glazbene kritike iz pera Janka Barlèa

Razmatrajući Barlèove zasluge općenito, pa tako i one u crkvenoglabenom segmentu, bavljenje glazbenom kritikom pokazalo se zapravo manje važnom, stoga i manje izdašnom autorovom djelatnošću. O tom, kao uostalom ni o drugim aspektima Barlèova glazbeničkoga djelovanja, dosad nije bilo opsežnijih relevantnih istraživanja.⁸ Ipak, valja izdvojiti neke radove nastajale sporadično i u pojedinim prigodama; primjerice, o Barlèu

⁴ Dosadašnji su proučavatelji Barlèova glazbenoga djelovanja redovito isticali ne samo njegov urednički doprinos nego i autorstvo stanovitoga broja kraćih članaka o glazbenim zbivanjima (napose uz pojedine obljetnice), važnih historiografskih priloga iz hrvatske glazbene prošlosti (o pjevačima, a poglavito o orguljama, orguljarstvu i orguljašima), javivši se takvim radom u *Sv. Ceciliji* prvi put 1909. godine; potom biografskih članaka (nerijetko u formi nekrologa ili prigodnih napisa), naposljetku i znanstvenih radova (o *Pavlinskoj pjesmarici*) te općenito priloga o arhivskoj građi. Riječju, kao urednik časopisa – u kojem, kao što navodi Josip Mantuani, »skoraj ni bilo glasbenega dogodka, zlasti v Evropi, ki ga ne bi SC zabeležila in registrirala« – Barlè se gdjekad prihvaćao pisanja kritika glazbenih izvedba. Usp. Josip MANTUANI: »Janko Barlè. Ob šestdesetletnici« (s popisom Barlèovih radova na slovenskom jeziku), *Čas*, 23/1-8 (1928-1929) 449.; također: Edo ŠKULJ: »Sodelovanje slovenskih glasbenikov pri 'Sv. Ceciliji'«, *Sv. Cecilija*, 48/2-3 (1978) 133-140.

⁵ Usp. Kamilo DOČKAL: »Msgr Janko Barlè – nacrt života«, *Sv. Cecilija*, 35/1-2 (1941) 11.

⁶ U *Sv. Ceciliji* Barlè je bio okupio brojne suradnike,

a i sam je bio autorom oko 130 različitih bibliografskih jedinica. Rasvjetljavanju Barlèova cjelokupnoga djelovanja pridonijeli su prilozi sudionika simpozija o Janku Barlèu u povodu 150. obljetnice njegova rođenja, održanoga 26. listopada 2019. godine u Zagrebu.

⁷ O tome je zabilježio: »Znam, da sam veselo svakog petka poslije podne išao na gimnaziju na pjevački sat, gdje nas je Vilhar obučavao u pjevanju.« Usp. Janko BARLÈ: »Franjo Serafin Vilhar«, *Sv. Cecilija*, 16/3 (1922) 67.

⁸ Temeljne podatke o Barlèovu životu crpimo iz pojedinih enciklopedijskih i leksikografskih izdanja; usp. V(elimir) D(EŽELIĆ): Barlè, Janko, u: *Znameniti i zaslužni Hrvati*, Emilij Laszowski – Aleksandar Balogh, Zagreb 1925, 19.; G(juro) SZABO: Barlè, Janko, u: *Hrvatska enciklopedija*, II, Zagreb 1941, 238.; Tomislav JAKIĆ – Vilko NOVAK: Barlè, Janko, u: *Leksikon pisaca Jugoslavije I*, A-Dž, Matrica srpska, Beograd 1972, 162-163.; Albe VIDAKOVIĆ: Barlè, Janko, u: *Muzička enciklopedija*, 1 A-Gož, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1971, 137.; Franjo Emanuel HOŠKO – Izak ŠPRALJA: Barlè, Janko, u: *Hrvatski biografski leksikon*, 1 A-Bi, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1983, 475-476.

je pisao Juraj Kolarić,⁹ Kamilo Dočkal,¹⁰ a temom je bio i njegov književni rad,¹¹ potom Edo Škulj,¹² Josip Mantuani,¹³ Milovan Gavazzi,¹⁴ a nekoliko kraćih tekstova bilo je objavljeno u *Sv. Ceciliji* i u povodu 40. obljetnice Barleove smrti, među kojima izdvajamo prilog Miha Demovića¹⁵ i Lovre Županovića.¹⁶ Naposljetku, Barleov doprinos hrvatskoj crkvenoj glazbi bio je svojedobno i temom (jednoga) diplomskoga rada.¹⁷

Kad je dakle o glazbenoj kritici riječ, kojom se u recentnoj hrvatskoj muzikološkoj znanosti dosad temeljito i sustavno bavila i bavi Sanja Majer-Bobetko,¹⁸

spomenimo sljedeće: autorica je u svojoj knjizi *Glazbena kritika na hrvatskom jeziku između dvaju svjetskih ratova*,¹⁹ u poglavlju »Muzički časopisi i kritika« – *Sv. Cecilija*, izdvojila Barleu ponajprije kao njezina urednika,²⁰ dok je u »Prilozima«, među inima, svrstala Barleu u »Popis relevantnih glazbenih kritičara« (pod red. br. 6).²¹ Ondje se on navodi ponajprije kao kritičar u *Sv. Ceciliji* (1918. – 1939.), ali i u časopisu *Nova Evropa* (1922.) te u novinama *Hrvatska straža* (1929.) i *Narodna politika* (1929.).

U ovom se pak radu ti podatci dopunjuju i/ili revidiraju i prema izvorima iz druge periodike: iz časopisa *Ljubljanski zvon* (1891., 1892.) i *Pjevački vjesnik* (1909.), te iz novina *Agramer Tagblatt* (1913.), *Narodne novine* (1913., 1914.) i *Novine* (1915.).

Natuknice o (Barleovim) glazbenim kritikama u *Sv. Ceciliji*

Polazeći naime od bibliografskih izvora, koji su evidentirani u *Sv. Ceciliji*²² s jedne strane, te u *Bibliografiji rasprava i članaka* (Muzika, Struka VI),²³ odnosno onih navedenih u članku »*Sv. Cecilija između dvaju svjetskih ratova i glazbena kritika*«,²⁴ s druge strane, moguće je ustanoviti relativni kontinuitet Barleova

⁹ Juraj KOLARIĆ: »Život i djelo Janka Barle«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 26-30.

¹⁰ Kamilo DOČKAL: »Janko Barle. Povijest turopoljskih župa«, *Bogoslovska smotra*, 2 (1911) 296-299.; IDEM: »Msgr Janko Barle – nacrt života«, *Sv. Cecilija*, 35/1-2 (1941) 5-12.; IDEM: »Bibliografija msgra Janka Barle-a«, *Sv. Cecilija*, 35/3-4 (1941) 54-56.; 36/1 (1942) 9-12.; IDEM: »Iz korespondencije msgra Janka Barle-a«, *Sv. Cecilija*, 36/3-4 (1942) 108-114.

¹¹ Kamilo DOČKAL: »Književni rad msgra Janka Barle-a u očima kritike«, *Sv. Cecilija*, 36/2 (1942) 49-52.; Josip TANDARIĆ: »Janko Barle – književnik«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 31-32.

¹² Edo ŠKULJ: »Sodelovanje slovenskih glasbenikov pri 'Sv. Ceciliji'«, *Sv. Cecilija*, 48/2-3 (1978) 133-140.

¹³ Josip MANTUANI: »Janko Barle. Ob šestdesetletnici« (s popisom Barleovih radova na slovenskom jeziku), *Čas*, 23/1-8 (1928-1929) 449.

¹⁴ Milovan GAVAZZI: »Spomeni na družbu Janka Barle«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 35.

¹⁵ U svojem je članku Demović elaborirao stanovita »zastranjenja« hrvatskoga cecilijanskoga pokreta, koja je sažeo u četirima prigovorima, i to u pogledu: kvalitete crkvenih skladba objavljenih u glazbenom prilogu *Sv. Cecilije*, crkvenih pučkih pobjevaka, glagoljaškoga pjevanja i orguljarstva. Usp. Miho DEMOVIĆ: »Janko Barle kao urednik Svete Cecilije«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 36-42.

¹⁶ Usp. Lovro ŽUPANOVIĆ: »Prinos Janka Barle hrvatskoj glazbenoj historiografiji«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 33-35.

¹⁷ Ljubica s. M. Vladimira VALJAK: *Doprinos Janka Barle razvoju hrvatske crkvene glazbe, strojopis diplomskoga rada na Institutu za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Zagrebu, sign./br. 54, Zagreb, 1970.*

¹⁸ Spomenimo i prinose drugih autora: Snježana MIKLAUŠIĆ-ČERAN: »Glazbeni kritičar Heinrich Hirschl. Prilog proučavanju glazbene kritike u Hrvatskoj u drugoj polovini 19. stoljeća«, *Arti musices*,

27/2 (1996) 135-160.; Silvija TOMAŠIĆ: »Hrvatska glazbena kritika na narodnom jeziku od 1854. do 1870. godine«, *Zvuk*, 2 (1982) 42-48.; 3 (1982) 42-53.

¹⁹ Usp. Sanja MAJER-BOBETKO: *Glazbena kritika na hrvatskom jeziku između dvaju svjetskih ratova*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb, 1994.

²⁰ *Ibid.*, 83, 85, 89, 90.

²¹ *Ibid.*, 120.

²² Usp. Kamilo DOČKAL: »Bibliografija msgra Janka Barle-a«, *Sv. Cecilija*, 35/3-4 (1941) 54-56.; 36/1 (1942) 9-12.

²³ Usp. Marija KUNTARIĆ (ur.): *Bibliografija rasprava i članaka, Muzika, Struka VI*, sv. 13, A-R, Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 1984, 125.; *Ibid.*, sv. 14, S-Ž, Indeksi, Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 1986, 249.

²⁴ Sanja MAJER-BOBETKO: »*Sv. Cecilija između dvaju svjetskih ratova i glazbena kritika*«, *Sveta Cecilija*, 62/2 (1992) 27-32.; 62/3 (1992) 50-54.

bavljenja glazbenom (i napose književnom²⁵) kritikom. Štoviše, budući da je u vrijeme Barlèova aktivnoga djelovanja, koje se u znatnoj mjeri podudarilo s razdobljem između dvaju svjetskih ratova, svojevrsnoga »zlatnoga doba« hrvatske glazbene periodike, izlazilo četrnaest glazbenih časopisa,²⁶ valja napomenuti – kao što je dosad ustanovljeno – da je ipak »samo jedan časopis izlazio kontinuirano tijekom cijeloga spomenutog razdoblja, dok su ostali – zbog nedovoljnog broja suradnika, i pretplatnika, odnosno zbog drugih poteškoća – izlazili tijekom nekoliko godišta ili tek nekoliko brojeva.«²⁷

Kao što je navedeno, Barlè je svoje glazbene kritike objavljivao i u drugim časopisima i novinama, i to tijekom tridesetak (odnosno četrdesetak godina, uzme li se u obzir i 1891./ 1892. u *Ljubljanskom zvonu*), dakle od 1909. do 1939. godine. No prema kontinuitetu njezina izlaženja (1907. – 1944.),²⁸ koji je u središtu našega proučavanja, i u vrijeme kad je Barlè publicirao najveći broj svojih radova glaz-

benohistoriografske i glazbenopublicističke naravi,²⁹ a usto bio i njezinim urednikom, pritom uglavnom sam, bez uredničkoga kolegija (od 1914. do svoje smrti 1941.), *Sv. Ceciliji* pripada iznimno mjesto. Iz tih je podataka bilo razvidno i to da se u drugim glasilima Barlè javljao kritikama uglavnom tijekom jednoga, iznimno dvaju godišta (*Ljubljanski zvon*; *Narodne novine*).

Kao izvori za proučavanje navedene teme poslužili su brojevi *Sv. Cecilije* od 1907., tj. od njezina obnovljenoga/ponovnoga izlaženja, dotično od prve – doduše nepotpisane – Barlèove kritike, zapravo više u formi izvješća o odjeku koncerta Hrvatskoga glazbenoga kluba »Lisinski« u Beču u inozemnom tisku, u češkom listu *Videnský Dennik* (»Koncerat 'Lisinskog' u Beču«)³⁰ iz 1918. godine, a druge potpisane (»Nakon koncerta medjimurskih Hrvata«) iz 1919. godine³¹ pa do autorove smrti (18. 2. 1941.).

Riječ je međutim općenito o slabo zastupljenoj kritici, napose u prvih deset godišta, jer se tada u tom listu nisu redovito pratili događaji iz svjetovnoga glazbenoga života,³² nego su se vijesti o glazbenicima i glazbenim događajima u godinama koje su slijedile donosile postupno. Glazbena se kritika najčešće javljala u rubrici »Razne vijesti«; bila je uglavnom informativnoga karaktera, zapravo na razini izvješća i kronike, dakle bez pravoga kritičkoga suda. Kritika se gdjekad nalazila i u rubrici »Glazbena literatura« (no ondje, dakako, s prevažom recenzija glazbenih izdanja), odnosno u rubrikama »Naši dopisi«, »Nek je sva-

²⁵ Osim vlastitih pjesama na slovenskom i hrvatskom jeziku, crtica i putopisnih bilješki, priloge o pojedinim književnicima i osvrtne na njihova djela objavljivao je u brojnim časopisima i novinama, između 1886. i 1911. godine.

²⁶ Osim *Sv. Cecilije*, u međuratnom su se razdoblju (do 1945.) pojavili i drugi glazbeni časopisi: *Jugoslavenski muzičar* (*Muzičar*), *Naša muzika*, *Glazbeni vjesnik*, *Muzički informator*, *Muzika i knjiga*, *Muzička revija*, *Sklad*, *Čirilometodski vjesnik*, *Grlica*, *Proljeće*, *Hrvatska tamburica*, *Svijet jazza* i *Ritam*. Usp. Sanja MAJER-BOBETKO: »*Sv. Cecilija* između dvaju svjetskih ratova i glazbena kritika«, *Sveta Cecilija*, 62/2 (1992) 27.; 31, bilj. 2.

²⁷ *Ibid.*, 27.

²⁸ Kao prvi glazbeni časopis specijaliziranoga tipa, *Sv. Cecilija* je počela izlaziti 1877. godine (tada su objavljena samo tri broja; 1878. dvanaest brojeva; nakon prekida, 1883. dvanaest brojeva; 1884. posljednja četiri broja). »Novu« *Sv. Ceciliju* pokreću 1907. kao »smotru za promicanje crkvene glazbe« Milan Zjalić, Mirko Novak i Franjo Dugan st. Budući da je već tijekom prve godine njezina izlaženja bilo utemeljeno »Cecilijansko društvo«, ono je 1909. preuzelo i izdavanje *Sv. Cecilije* te je ona postala glasilom Društva. Od studenoga 1922. do 1926. *Sv. Cecilija* bila je također i glasilo Saveza hrvatskih pjevačkih društava. Usp. *Ibid.*, 31, bilj. 3.

²⁹ Riječ je o više od stotinu članaka i bilježaka. Usp. Albe VIDAKOVIĆ: Barlè, Janko, u: *Muzička enciklopedija*, 1 A-Goz, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1971, 137.

³⁰ Usp. »Koncerat 'Lisinskog' u Beču«, *Sv. Cecilija*, 12/6 (1918) 195.

³¹ Usp. Janko BARLÈ: »Nakon koncerta medjimurskih Hrvata«, *Sv. Cecilija*, 13/2 (1919) 50-51.

³² Usp. Ivo OLUP: »'Sv. Cecilija' u drugom razdoblju svog izlaženja (1907-1944)«, *Sv. Cecilija*, 48/2-3 (1978) 55.

šta«, »Iz Cecilijinog društva«³³ a odnosa se uglavnom na koncertne i operne izvedbe. Njoj su međutim veći doprinos dali Fran Ksaver Mlinar-Cigale, Stjepan Markulin, Kamilo Kolb, Bernardin Sokol, Franjo Dugan st., Ladislav Pleteš te napose Lujo Šafranek-Kavić, potonji objavljujući najčešće u rubrici pod nazivom »Operna i koncertna sezona u Zagrebu«. No unatoč njihovoj stanovitoj nedostatnosti (u kvantitativnom i kvalitativnom smislu), kritički su osvrtni u *Sv. Ceciliji* činili ipak vrlo važnu glazbenu građu, osobito stoga što je između 1912. i 1923. godine *Sv. Cecilija* bila i jedini glazbeni časopis u onodobnoj Hrvatskoj, u kojem su se – upravo zahvaljujući toj i takvoj kritici s publicističko-informativnim pristupom – sačuvali od zaborava mnogi kulturni (glazbeni) događaji, makar i faktografske naravi, navlastito u manjim gradovima i naseljima.

No budući da se u spomenutim godištima *Sv. Cecilije* – uzmemo li ovdje u obzir samo potpisane članke – Barle javio zapravo samo nekoliko (četiri) puta, dakle eksplicitno i s potpisom, u ovom se radu osvrćemo i na Barleovu kritičku misao o glazbi u prije spomenutim časopisima i novinama: *Ljubljanski zvon* (1891., 1892.), *Pjevački vjesnik* (1909.), *Agramer Tagblatt* (1913.), *Narodne novine* (1913., 1914.), *Novine* (1915.), *Nova Evropa* (1922.), *Hrvatska straža* (1929.) i *Narodna politika* (1929.), uključujući dakako i *Sv. Ceciliju* (1908. – 1940., tj. 1918. – 1923. te 1925. – 1939.).³⁴

³³ Strukturu tiskane građe između 1918. i 1941. činile su rubrike: 1. Članci, 2. Iz hrvatske glazbene prošlosti, 3. Naši dopisi, 4. Glazbena literatura, 5. Razne vijesti, 6. Nek je svašta, 7. Iz »Cecilijina društva«, 8. Glazbeni prilog. Usp. Sanja MAJER-BOBETKO: »Sv. Cecilija između dvaju svjetskih ratova i glazbena kritika«, *Sveta Cecilija*, 62/2 (1992) 28.

³⁴ Barle se gdjekad potpisivao šiframa i/ili pseudonimima: -e, -e-, -è-, B., JB, g, -r-, Janko Podgorec, Janko Komar. Primjerice, u *Ljubljanskom zvonu* pseudonimom -r-, u *Novoj Evropi* i *Sv. Ceciliji* potpisom B. i sl.

Valja se osvrnuti na neke od mogućih kriterija pri razlikovanju načina pisanja o glazbi kao složenom fenomenu glazbene kritike. Naime, tipologizaciju i kategorizaciju glazbene kritike nije moguće odrediti jednoznačnim i općeprihvaćenim modelom.

I. »Jedna od mogućih karakterizacija kao polazišni kriterij pri razlikovanju načina pisanja o glazbi uzima tip odnosa prema glazbenom djelu. Prema tom kriteriju kritiku možemo podijeliti na:

a) *pozitivističku*, koja djelo promatra kao rezultat zbilje i skup činjenično dokazivih podataka

b) *fenomenološku*, koja djelo promatra kao autonomni duhovni fenomen

c) *strukturalističku*, za koju je djelo ponajprije predmet analize u rasponu od 'jednostavnog tehnicizma do analitički ambicioznijih interpretacija'

d) *kritiku*, za koju je glazbeno djelo povod za samostalnu literarnu tvorevinu.«³⁵

II. Druga vrsta kategorizacije polazi od osobe kritičara i njegove kritičarske prakse; prema Werneru Braunu,³⁶ pisci o glazbi dijele se na:

a) *kritičara*, koji »(...) poznaje temelje glazbene teorije, naslušan je, razmišlja o glazbi, prepoznaje znakove vremena i osjeća se nasljednikom srednjovjekovnog *musicusa*. Dok se srednjovjekovni teoretičar bavi već poznatim sustavima, kritičar se prilagođava zahtjevima današnjice, koje (...) zahvaljujući iskustvu i zdravom razumu razumije«³⁷

b) *referenta* i *recenzenta* – dok se referent drži stručnom osobom koja uočava

³⁵ Usp. Jelena VUKOVIĆ: »Opera u Zagrebu od 1890. do 1920. u orisu glazbene kritike na njemačkom jeziku«, *Arti musices*, 31/1-2 (2000) 24, bilj. 43.

³⁶ Werner BRAUN: *Musikkritik*, Musikverlag Hans Gerig, Köln 1972.

³⁷ Cit. prema: Jelena VUKOVIĆ: »Opera u Zagrebu od 1890. do 1920. u orisu glazbene kritike na njemačkom jeziku«, *Arti musices*, 31/1-2 (2000) 24, bilj. 43.

što je i zbog čega u interpretaciji pogrešno te se ograničava činjenicama i izvještavanjem, recenzent je – blizak *musicusu* – usmjeren prema djelu kao takvom, a ne toliko prema njegovu zvukovnom (artificijelnom) učinku (interpretaciji); ipak, ne ulazi u analizu, jer se ne vezuje uz sam notni tekst nego uz djelo koje se ozvučuje

c) *glazbenog pisca*, osobu koja se bavi »prosvjećivanjem« u najboljem smislu te riječi; obično je riječ o autorima monografija o znamenitim glazbenicima, interpretima, suvremenim skladateljima i/ili temama o glazbenom životu.³⁸

III. Naposljetku, analogno podjeli autora/kritičara, napis o glazbenom djelu dijeli se na:

a) *kritiku* – kritičku analizu gdje su djelo, virtuoz i izvedba bitni objekti promatranja, pa je sukladno tomu moguća i daljnja podjela na:

1. kritiku djela, 2. kritiku izvođača, 3. kritiku izvedbe

b) *recenziju* – u smislu opisa djela

c) *referat* – izvještaj o izvedbi.³⁹

* * *

Ovdje naslovljena tema mogla se preoblikovati, no ona je ostavljena ne bi li se, s jedne strane, utvrdio stvarni Barlèov (kritičarski) prinos (ne samo) u *Sv. Ceciliji*, a s druge strane upozorilo i na znatan broj nepotpisanih, doduše vrlo kratkih napisa o pojedinim koncertnim zbivanjima (obično u rubrici »Razne vijesti«), koji bi se kao takvi mogli pripisati Barlèu, zacijelo i zato što je obnašao uredničku funkciju u tom časopisu.

Međutim, valja napomenuti da je ovo istraživanje na primarnim izvorima ukazalo na potrebu revizije nekih dosadašnjih podataka.

1. Primjerice, premda se navodilo da je Barlè pisao kritike u *Ljubljanskom zvo-*

nu tijekom 1891./1892., u kojem je surađivao još kao bogoslov (što se pak onda može držati i najranijom autorovom pisanom riječi o glazbenim temama), potpisujući se punim imenom ili pod kraticom/pseudonimom –r–, on se u tom časopisu zapravo javio tek člankom o *Cithari octochordi*,⁴⁰ gdje i povijesnim tekstom⁴¹ ili pak kratkim izvješćem (osvrtnom) o nekoj književnoj temi, dakle, ne i (glazbeno)kritičkim osvrtom u užem smislu riječi.

2. Nadalje, ni u časopisu *Nova Evropa*, koji se također običavalo citirati, ne nailazi se na glazbenokritičke osvrte; naimè, u godinama 1921./1922. Barlè se dotaknuo (ponovno) crkvenoglazbene povijesne teme,⁴² kao i prilogom literarnoga opisa glazbenokazališne predstave (opere *Carmen*).⁴³

3. Također, u *Pjevačkom vjesniku* (1929.) nailazimo samo na Barlèov potpisani nekrolog Benjaminu Ipavcu.⁴⁴

Kad je pak o novinama riječ, navedimo sljedeće:

4. U novinama *Narodna politika* (1929.)⁴⁵ svoje su priloge o kazalištu i glazbi objavljivali Ljubomir Maraković (feljton »Zagrebačko kazalište«), katkad i Vojmil Rabadan te Bernardin Sokol⁴⁶ kao i nekolicina autora pod pseudonimima (Kalper., Verus., A. M.). Dakako, bilo

⁴⁰ Janko BARLÈ: »Listak. Cithara octochorda«, *Ljubljanski zvon*, 11/5 (1891) 316-318.

⁴¹ –r–: »Misli s česke razstave«, *Ljubljanski zvon*, 12/1 (1892) 12-19.; 12/2 (1892) 75-84.

⁴² Janko BARLÈ: »O hrvatskoj crkvenoj glazbi«, *Nova Evropa*, knj. VI/3 i 4 (1922) 93-96.

⁴³ B.: »Rusi na našoj sceni. Zagreb 11. 11. 1920.«, *Nova Evropa*, knj. I/8 (1920) 321-322.

⁴⁴ Janko BARLÈ: »† Benjamin Ipavec«, *Pjevački vjesnik*, 5/1 (25. 1. 1909) 1-3.

⁴⁵ *Narodna politika* (urednik: Mijo Cizerle) izlazila je do kraja lipnja 1929. godine, a od početka srpnja 1929. nastavile su izlaziti novine *Hrvatska straža: katolički dnevnik* (1/1 [2. 7. 1929.]) urednika Ive Bogdana.

⁴⁶ Bernardin Sokol je u nekoliko brojeva izvješćivao o svojim glazbenim izdanjima. Usp. Bernardin SOKOL: »Moja glazbena izdanja«, *Narodna politika*, 18/98 (27. 4. 1929) 5.; 18/99 (28. 4. 1929) 5.

³⁸ *Ibid.*

³⁹ *Ibid.*

je i članaka o *Sv. Ceciliji*, s ciljem promicanja toga lista te obavješćivanja čitateljstva o novoobjavljenom svesku, među inima i onih potpisanih pseudonimom (Cecilijanac.).⁴⁷

5. Kao nastavak *Narodne politike*, počele su izlaziti novine *Hrvatska straža* (*Katolički dnevnik*), koji je – sudeći prema priložima – okupljao iste suradnike; uz Ljubomira Marakovića i Vojmila Rabadana, tekstove (osvrte/kritike) o glazbenim zbivanjima objavljivali su Ladislav Pleteš (inače i suradnik *Sv. Cecilije*) te Božidar Širola (Dr. B. Š.), ali i autori potpisani pseudonimom (Cecilijanac.)⁴⁸ i inicijalima (Z. D. ml.; M.). Dakako, i u tim su novinama mnogi članci, zapravo izvješća o glazbenim priredbama/koncertima ostali nepotpisani, a bili su objavljeni u rubrikama »Iz glazbenog svijeta«, »Kazalište i umjetnost«, »Kazalište, glazba i umjetnost«, u kasnijim brojevima »Koncertna i operna sezona« (Dr. B. Š.), »Bilješke iz muzičkog svijeta« (Dr. B. Š.), poslije i »Kulturne bilješke«, »Kazalište«, »Glazba«, dok je o kulturnim zbivanjima u Osijeku bilo riječi pod naslovom »Iz osječkog kazališta« (s potpisom: M.).

Spomenimo i to da je Barlè (u spomenutom listu tijekom šest mjeseci 1929. godine) bio potpisan punim imenom samo u članku s naslovom »Dva grada«,⁴⁹ svojevrsnom malom eseju o gradu Zagrebu.

6. Na sličan su se način objavljivali prilozi iz kulture i u listu *Novine* (urednika Rudolfa Eckerta i Milka Kelovića), u kojem su se donosile informacije o glazbenim (kulturnim) događajima. Moguće je da su među nepotpisanim člancima (pregledima i bilješkama) o glazbenim priredbama i Barlèovi.⁵⁰ Osim kraćih (nepotpisanih) tekstova, često zapravo

samo najava o predstavama, što su bili objavljeni u rubrici »Zagrebačke vijesti« / »Iz hrvatskog kazališta«, bili su i oni o časopisu *Sv. Cecilija*, katkad iz pera Zlatka Špoljara,⁵¹ odnosno s potpisom/pseudonimom Cecilijanac.,⁵² a gdje su kratka izvješća bila potpisana kraticama/šiframa (Mp, G., v. d., m. r., M.).

Obilježja Barlèove glazbene kritike

Većina Barlèovih (potpisanih i nepotpisanih) kritika u kojima se donose podatci/informacije o koncertima i izvođačima (bez pravoga kritičkoga suda) zapravo su izvješća, kronike, (oba)vijesti, priopćenja i bilješke, pa su one kao takve korisne i važno su dokumentacijsko vrelo.

Primjerice, u prvom svojem osvrtu Barlè navodi sljedeće:

*Ne možemo se upuštati u pitanje ocjene samih skladbi i njihovog izvođenja, ističemo samo to, da je bečka glazbena kritika s poštovanjem pisala kako o našoj glazbi, tako i o pjevačkim vrlinama »Lisinskoga«.*⁵³

Dakle, riječ je zapravo o svojevrsnom referentskom, pozitivističkom pristupu, pri kojem se Barlè ograničava na donošenje činjenica, izvješćujući o izvedbi slijedom neposrednoga slušnoga dojma. Ne težeći analitičkoj prosudbi (djela i izvedbe) i stručnomu zadiranju u njihov suodnos, donosi informacije čitateljima o glazbenim djelima ne bi li se oni (i kao publika) upoznali s glazbenim djelima i reproduktivnim zbivanjima u njihovoj sredini, a izvođači potaknuli na daljnji rad. Stoga one ponajprije nose edukativnu i promidžbenu poruku.

⁴⁷ Cecilijanac.: »Sv. Cecilija, smotra za crkvenu glazbu«, *Narodna politika*, 18/102 (3. 5. 1929) 5.

⁴⁸ Cecilijanac.: »Novi broj 'Sv. Cecilije'«, *Hrvatska straža*, 1/68 (19. 9. 1929) 5.

⁴⁹ Janko BARLÈ: »Dva grada«, *Hrvatska straža*, 1/135 (16. 2. 1929) 5.

⁵⁰ Usp. [»Sv. Cecilija«], *Novine*, 2/155 (7. 7. 1915) 6.

⁵¹ Z[latko]. ŠPOLJAR: »Sv. Cecilija'. Smotra za crkvenu glazbu, god. 9, sv. 2«, *Novine*, 2/51 (2. 3. 1915) 6.

⁵² Usp. Cecilijanac.: »Sv. Cecilija'«, *Novine*, 2/201 (31. 8. 1915) 7.; »Sv. Cecilija' Svezak VI«, *Novine*, 2/250 (27. 10. 1915) 3-4.; »Sv. Cecilija'«, *Novine*, 2/298 (24. 12. 1915) 6-7.

⁵³ Usp. »Koncertat 'Lisinskog' u Beču«, *Sv. Cecilija*, 12/6 (1918) 195.

No primarni Barlèovi glazbenohistoriografski poticaji nerijetko su doticali i radove s područja kritike. Naime, Barlèovo nastojanje za povijesno-dokumentacijskim izvješćivanjem potkrjepljuje se autorovim svojevrsnim »pogledima unatrag« na nekoć održane koncertne nastupe. Pritom su mu bilješke iz sačuvanih dijelova Dnevnika (*Diariuma*) biskupa Maksimilijana Vrhovca bile vrelom za opise pojedinih glazbenih (crkvenih i svjetovnih) priredbi, kao i potvrdom za datiranje koncerata održanih u Zagrebu u doba Vrhovčeve biskupske službe. Primjerice, svoje je spoznaje objavljivao u osvrtu na program i izvođače u reminiscenciji na minuli koncert u članku »Glazbenici prigodom proslave pedesetgodisnjice misništva biskupa Maksimilijana Vrhovca«,⁵⁴ potom u tekstu o prvom javnom nastupu glazbenoga društva »Skladnoglasja« u zagrebačkom sjemeništu,⁵⁵ u članku o prvoj izvedbi Haydnova oratorija *Die Schöpfung* iz 1821. (ispravljajući dotadašnji navod o 1909. godini)⁵⁶ ili pak pišući o izvedbi Mozartova *Requiema* iz 1819.,⁵⁷ o koncertu Hummelovih skladba u Zagrebu 1815.,⁵⁸ odnosno o lamentacijama J. Preindla u zagrebačkoj prvostolnici u 1816. godini.⁵⁹

Slične su se reminiscencije javile i u njegovu tekstu o pjevačkoj družini Slavjanskoga, u kojem je istaknuo potrebu promi-

canja hrvatske autentične narodne pjesme i posezanja za vrelom u zbirkama Vinka Žganca i Miroslava Špoljara.⁶⁰ S druge strane, i u osvrtima koji su se doticali recentnih (koncertnih) zbivanja, Barlè je svoje priloge o programu i izvođačima sagledavao i iz povijesnoga aspekta (donoseći neke podatke o skladateljima, primjerice o Miji Hajku i Lisinskom).⁶¹

Zaključak

Barlèa kao glazbenoga kritičara valja ponajprije motriti u svjetlu njegovih književnih, napose beletrističkih ostvarenja. Otud u njegovim (malobrojnim) kritikama čitkosti, preglednosti i strukturne jednostavnosti, slijedom uvodnih redaka, donošenja osnovnih podataka o programu priredbe/koncerta, gdjekad i valorizacije izvedbenoga umijeća. Naime, svoje je ocjene i osvrte temeljio na znanju o glazbenim pojavama i stilovima, stečenom vlastitim (samo)obrazovanjem i usavršavanjem.

Osim toga, njegovi su kritički osvrti bili uglavnom poticajni i pohvalni, osobito stoga što su često bili upućeni amaterskim izvođačima.

*Za pauza svirao je »Vijenčev« orkestar. Osobiti su majstori u izvedbi Mozartove »Serenade«, s kojom su sada već drugi put nastupili. Sav onaj polet i svježina Mozartove glazbe, odrazila se u vještoj izvedbi bogoslova-svirača. Čini se, da ovako od Weningera arazirana ta serenada (naime popunjena sa klavirom i harmonijem) snažnije djeluje nego izvorno pisana za gudački quintet. Čestitamo ponovno i želimo doskora opet čuti i »Vijenac« i »Zbor« na djelu!*⁶²

Nadalje, o Barlèovim glazbenim kritikama, ne samo u *Sv. Ceciliji* nego i drugdje, valja promišljati i u svjetlu autoro-

⁵⁴ Usp. »Glazbenici prigodom proslave pedesetgodisnjice misništva biskupa Maksimilijana Vrhovca«, *Sv. Cecilija*, 6/1 (1912) 5.

⁵⁵ Janko BARLÈ: »Iz hrvatske glazbene prošlosti. Prvi javni nastup glazbenog društva 'Skladnoglasja', današnjeg 'Vijenca' u zagrebačkom sjemeništu«, *Sv. Cecilija*, 26/3 (1932) 101-102.

⁵⁶ Usp. Janko BARLÈ: »Zur Aufführung von Haydns Schöpfung«, *Agramer Tagblatt*, 28/257 (1913) 6.

⁵⁷ Janko BARLÈ: »Izvedba Mozartova Requiema kod zadušnica kanonika Josipa Domina«, *Sv. Cecilija*, 32/3 (1938) 87.

⁵⁸ Janko BARLÈ: »Ivan Nepomuk Hummel u Zagrebu god. 1815.«, *Sv. Cecilija*, 32/1 (1938) 21.

⁵⁹ Janko BARLÈ: »Od kada u zagrebačkoj katedrali pjevaju lamentacije, kako ih je udesio J. Preindl?«, *Sv. Cecilija*, 32/1 (1938) 20-21.

⁶⁰ Janko BARLÈ: »Nakon koncerta medjimurskih Hrvata«, *Sv. Cecilija*, 13/2 (1919) 50-51.

⁶¹ B.: »Naši dopisi [Spoljašnji rad glazb. pjev. društva 'Vijenac' u nadbiskupskom sjemeništu u godini 1934.]«, *Sv. Cecilija*, 27/2 (1934) 55-56.

⁶² *Ibid.*, 56.

va zauzimanja u cecilijanskom pokretu i promociji (obnove) crkvene glazbe, koje je osobito zaživjelo u onodobnoj Hrvatskoj u prvom desetljeću 20. stoljeća, dakle u vrijeme njezina ponovnoga izlaženja. Osim toga, između 1922. i 1926. godine, kad je *Sv. Cecilija* bila glasilo Saveza hrvatskih pjevačkih društava (prije negoli je 1927. počeo izlaziti *Glazbeni vjesnik*), javljali su se osvrta i kritike koncerta/priredbi pojedinih, u to doba brojnih zbornih ansambala. Dakle, upravo između dvaju svjetskih ratova očitovao se stanovit prodor tema svjetovne glazbe u uređivačkoj koncepciji časopisa, među inim – doduše ne i bez poteškoća – i zauzimanjem Stjepana Markulina za objavljivanje priloga s područja svjetovne glazbe.⁶³ Zapravo, kao što je bio istaknuo Lovro Županović, u dugom razdoblju svojega izlaženja, *Sv. Cecilija* je bivala sve bolje i uspješnije uređivanim časopisom »često i sasvim svjetovne orijentacije (osobito pod dugogodišnjim uređivanjem J. Barlèa)«, postavši »ne samo pravi rudnik građe za spoznavanje raznovrsne glazbene problematike nego i najbolje uređivani glazbeni časopis.«⁶⁴

Dakako, Barlèove su se kritike doticale ne samo crkvene glazbe nego i one svjetovne tematike,⁶⁵ sukladno postupnomu prodoru tema svjetovno-glazbene provenijencije. O tome je i sâm pisao, naglašavajući zasluge Cecilijina društva u pojedinim hrvatskim krajevima (Međimurju):

Neka to bude dokazom, da je naš rad ne samo crkven, već i domoljuban i kulturn, pa da je zato dužnost svakog svijesnog Hrvata da taj rad svim silama podu-

pre. Ako su mogli osnovati Macinčani svoj pjevački zbor, koji u crkvi ukrasuje službu Božju, a svojim pjevanjem izvan crkve diže hrvatsku svijest i hrvatsku prosvjetu, zašto da ne bude to u svakoj župi, pogotovu u većim župama, trgovištima, gradovima? Rodoljubi, u prvom redu svećenici i učitelji, na posao!⁶⁶

Saberimo: Barlè se glazbenopublicističkim, kritičarskim (i znanstveno-muzikološkim) radom javio 1908. godine, dakle još za života Franje Ksavera Kuhača. Štoviše, do pojave Božidara Širole i Dragana Plamenca na glazbenom je (znanstvenom) području djelovao sâm.⁶⁷ Važno je također napomenuti da nije moguće precizno utvrditi njihov broj, jer mnoge među njima – ne bi li se njima ispunio list – nisu bile potpisane.⁶⁸

Naposljetku, unatoč notornoj činjenici o važnosti *Sv. Cecilije*, napose u kontekstu glazbenoga časopisa specijaliziranoga tipa, pokazalo se da se u njezinoj uređivačkoj koncepciji gdjekad sužavao prostor namijenjen priložima s kritičkim nastojanjima (primjerice, u »Raznim vijestima«, zbog velikoga broja suradnika i priloga)⁶⁹ te da se – u odnosu na druge teme što ih je nudio časopis (povijest glazbe, glazbenu teoriju, izvoditeljsku praksu, društveno-glazbenu problematiku, glazbeni folklor, pedagoška pitanja) – glazbenoj kritici i inače nije pridavalo više pozornosti.

⁶³ Stjepan MARKULIN: »Za svjetovnu glazbu«, *Sv. Cecilija*, 13/6 (1919) 140.

⁶⁴ Usp. Lovro ŽUPANOVIĆ: *Stoljeća hrvatske glazbe*, Školska knjiga, Zagreb, 1980, 264, bilj. 231.; 298.

⁶⁵ Usp. »Koncerat 'Lisinskog' u Beču«, *Sv. Cecilija*, 12/6 (1918) 195.; Janko BARLÈ: »Nakon koncerta medjimurskih Hrvata«, *Sv. Cecilija*, 13/2 (1919) 50-51.; B.: »Naši dopisi [Spoljašnji rad glazb. pjev. društva 'Vijenac' u nadbiskupskom sjemeništu u godini 1934.]«, *Sv. Cecilija*, 27/2 (1934) 55-56.

⁶⁶ Janko BARLÈ: »Nakon koncerta medjimurskih Hrvata«, *Sv. Cecilija*, 13/2 (1919) 51.

⁶⁷ Usp. Lovro ŽUPANOVIĆ: »Prinos Janka Barlèa hrvatskoj glazbenoj historiografiji«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 35.

⁶⁸ Primjerice, zacijelo mu se mogu pripisati nepotpisani članci: »Razne vijesti. Duhovni koncert oratorijskog zbora Sv. Marka u Zagrebu«, *Sv. Cecilija*, 19/3 (1925) 95-96.; »Koncerat 'Lisinskog' u Beču«, *Sv. Cecilija*, 12/6 (1918) 195.

⁶⁹ Među inima, spomenimo Vinka Žganca, Albu Vidakovića, Krstu Odaka, Franju Dugana st., poslije i Antonina Zaninovića, Franju pl. Lučića, Anselma Canjugu i druge.

Osim toga, najznatnija su hrvatska kritičarska pera svoje prinose ostvarila u časopisima (i novinama) širih kulturoloških obzorja. S druge strane, u odnosu na ostalu autorovu (glazbeno)spisateljsku djelatnost, Barlèov je glazbeno-kritičarski rad ostao po strani, stoga razumljivo

do sada i malo poznat. No on se kao takav upotpunjuje cjelokupnim Barlèovim (glazbenim) nastojanjima, otkrivajući svestranoga autora bogata duhovnoga života, koji je glazbeno polje svojega djelovanja oblikovao kao znanstvenik, entuzijast, urednik i domoljub.

PRILOZI

Izvori – periodika (kronologijskim slijedom)

Sv. Cecilija (1908. – 1940., tj. 1918. – 1923.; 1925. – 1939.)
Ljubljanski zvon (1891., 1892.)
Pjevački vjesnik (1909.)
Agramer Tagblatt (1913.)
Narodne novine (1913., 1914.)
Novine (1915.)
Nova Evropa (1922.)
Narodna politika (1929.)
Hrvatska straža (1929.)

Ostali izvori

Zbirka muzikološkog gradiva Kuhač Franjo [Kuhačeva zbirka] – rukopis
Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, ormar XVII; 9 kutija – građa za Biografski i muzikografski slovník; XVII – 2 (Građa za muzikološki rječnik – 1 kutija); XVII – 3 (Biografska građa – 8 kutija); Barlè, Janko: sign. 3/1; B 31; B 32-37 (Janko Barlè prebendar prvostolne crkve, glazbeni historičar)

Internetske stranice

<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-OD47VJ7T>

Bibliografija

*** Hrvatski biografski godišnjak [Barlè, Janko], u: *Bog i Hrvati: ilustrirani hrvatski narodni kalendar ... za godinu 1906.*, tečaj XIII, Tisak i naklada Antuna Scholza, Zagreb 1905, 65.
*** [Sv. Cecilija], *Novine*, 2/155 (7. 7. 1915) 6.
*** »Koncerat 'Lisinskog' u Beču«, *Sv. Cecilija*, 12/6 (1918) 195.

*** »60-godišnjica Msgra Janka Barlè-a«, *Narodna politika*, 18/61 (12. 3. 1929) 1.
*** »Bugarski muzički list o mgr Barlèu«, *Hrvatska straža*, 1/5 (6. 7. 1929) 5.
*** »Šestdesetletnica zasluženoga duhovnika«, *Kmetški list*, 17/48 (1935) 3.
*** »Janko Barlè«, *Hrvatica*, 1/6 (1939) 200.
*** »Barlè, Janko. Sedamdeseta godišnjica života i djela Janka Barlèa«, *Katolički list*, 40/10 (1939) 131.
*** »Msgr. Janko Barlè« [nekrolog], *Alma mater croatica*, 4/7 (1940-41) 274-276.
*** [Msgr. Janko Barlè † 18. II. 1941.], *Sv. Cecilija*, 35/1-2 (1941) 2-3.
*** »Utrtim stazama – bliže idealima«, *Sv. Cecilija*, 35/1-2 (1941) 3-5.
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Slovenec*, 69/41a (1941) 6. (slika)
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Katolički list*, 92/8 (1941) 85-87.
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Jutarnji list*, 30/10.444 (1941) 16. (slika)
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Gospina krunica*, 25/4 (1941) 116.
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Hrvatski radiša*, 22/5 (1941) 4.
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Obitelj*, 13/9-10 (1941) 88.
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Obzor*, 81/53 (1941) 2+4.
*** [Msgr. Janko Barlè: nekrolog], *Hrvatski list*, 22/54 (1941) 6.
*** »Godišnjica smrti učenjaka Janka Barlèa«, *Književni tjednik*, 11/9 (1942) 4.
ADAMIČ, Emil: »Janko Barlè (Ob šestdesetletnici rojstva)«, *Zbori*, 8/5 (1932) 27-28.

- ANDREIS, Josip: *Povijest hrvatske glazbe*, knj. 4, Liber-Mladost, Zagreb, 1974. (368).
- ANDRIĆ, Josip: »Msgr Janko Barle. K njegovoj sedamdesetoj godišnjici života«, *Obitelj*, 11/11 (1939) 166.
- ANDRIĆ, Josip: »Proslava životnog jubileja Msgra Janka Barle«, *Hrvatska straža*, 11/116 (1939) 4.
- ANDRIĆ, Josip: »Za Jankom Barleom. Iza smrti prvaka cecilijanskog pokreta«, *Obitelj*, 13/9-10 (1941) 88.
- B.: »Rusi na našoj sceni. Zagreb 11. 11. 1920.«, *Nova Evropa*, knj. I/8 (1920) 321-322.
- B.: »Naši dopisi [Spoljašnji rad glazb. pjev. društva 'Vijenac' u nadbiskupskom sjemeništu u godini 1934.]«, *Sv. Cecilija*, 27/2 (1934) 55-56.
- BARLE, Janko: »Listak. Cithara octochorda«, *Ljubljanski zvon*, 11/5 (1891) 316-318.
- BARLE, Janko: »† Benjamin Ipavec«, *Pjevački vjesnik*, 5/1 (25. 1. 1909) 1-3.
- BARLE, Janko: »Orgulje u Zagrebu i njegovoj okolini prije sto godina«, *Sv. Cecilija*, 4/1-2 (1910) 3-7.
- BARLE, Janko: »Nešto o koru prvostolne crkve zagrebačke«, *Sv. Cecilija*, 5/10-11 (1911) 73-74.
- BARLE, Janko: »Glazbenici prigodom proslave pedesetgodišnjice misništva biskupa Maksimilijana Vrhovca«, *Sv. Cecilija*, 6/1 (1912) 5.
- BARLE, Janko: »Još nešto o prvim koralistima stolne crkve zagrebačke«, *Sv. Cecilija*, 6/3-4 (1912) 31-33.
- BARLE, Janko: »Zur Aufführung von Haydns Schöpfung«, *Agramer Tagblatt*, 28/257 (1913) 6.
- BARLE, Janko: »O prvim koralistima prvostolne crkve zagrebačke«, *Sv. Cecilija*, 8/4 (1914) 53-55.
- BARLE, Janko: »O hrvatskoj crkvenoj glazbi«, *Nova Evropa*, knj. VI/3 i 4 (1922) 93-96.
- BARLE, Janko: »Franjo Serafin Vilhar«, *Sv. Cecilija*, 16/3 (1922) 67-68.
- BARLE, Janko: »Dva grada«, *Hrvatska straža*, 1/135 (16. 2. 1929) 5.
- BARLE, Janko: »Nakon koncerta medjimurskih Hrvata«, *Sv. Cecilija*, 13/2 (1919) 50-51.
- BARLE, Janko: »Iz hrvatske glazbene prošlosti. Prvi javni nastup glazbenog društva 'Skladnoglasja', današnjeg 'Vijenca' u zagrebačkom sjemeništu«, *Sv. Cecilija*, 26/3 (1932) 101-102.
- BARLE, Janko: »Od kada u zagrebačkoj katedrali pjevaju lamentacije, kako ih je udesio J. Preindl?«, *Sv. Cecilija*, 32/1 (1938) 20-21.
- BARLE, Janko: »Ivan Nepomuk Hummel u Zagrebu god. 1815.«, *Sv. Cecilija*, 32/1 (1938) 21.
- BARLE, Janko: »Izvedba Mozartova Requiema kod zadušnica kanonika Josipa Domina«, *Sv. Cecilija*, 32/3 (1938) 87.
- BORANIĆ, Josip: »Nekoliko nadopuna k članku: Václav Vlastimil Hausmann i njegova crkvena pjesmarica«, *Sv. Cecilija*, 28/2 (1934) 47-49.; *Ibid.*, 28/1 (1934) 17-21.
- BRAUN, Werner: *Musikkritik*, Musikverlag Hans Gerig, Köln 1972.
- Cecilijanac.: »'Sv. Cecilija'«, *Novine*, 2/201 (31. 8. 1915) 7.
- Cecilijanac.: »'Sv. Cecilija', Svezak VI«, *Novine*, 2/250 (27. 10. 1915) 3-4.
- Cecilijanac.: »'Sv. Cecilija'«, *Novine*, 2/298 (24. 12. 1915) 6-7.
- Cecilijanac.: »'Sv. Cecilija', smotra za crkvenu glazbu«, *Narodna politika*, 18/102 (3. 5. 1929) 5.
- Cecilijanac.: »Novi broj 'Sv. Cecilije'«, *Hrvatska straža*, 1/68 (19. 9. 1929) 5.
- Crkvena glazba*, Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1988.
- DEMOVIĆ, Miho: »Janko Barle kao urednik Svete Cecilije«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 36-42.
- DEŽELIĆ, Velimir st.: »60-godišnjica Msgra Janka Barle-a«, *Narodna politika*, 18/62 (13. 3. 1929) 3.; 18/63 (14. 3. 1929) 3.; 18/64 (15. 3. 1929) 3.

- D(EŽELIĆ), V(elimir): »Barlè, Janko«, u: *Znameniti i zaslužni Hrvati*, Emilij Laszowski – Aleksandar Ballogh, Zagreb, 1925, 19.
- DOČKAL, Kamilo: »Janko Barlè. Povijest turopoljskih župa«, *Bogoslovska smotra*, 2 (1911) 296-299.
- DOČKAL, Kamilo: »Msgr Janko Barlè – nacrt života«, *Sv. Cecilija*, 35/1-2 (1941) 5-12.
- DOČKAL, Kamilo: »Bibliografija msgra Janka Barlè-a«, *Sv. Cecilija*, 35/3-4 (1941) 54-56.; 36/1 (1942) 9-12.
- DOČKAL, Kamilo: »Književni rad msgra Janka Barlè-a u očima kritike«, *Sv. Cecilija*, 36/2 (1942) 49-52.
- DOČKAL, Kamilo: »Iz korespondencije msgra Janka Barlè-a«, *Sv. Cecilija*, 36/3-4 (1942) 108-114.
- DUGAN, Franjo st.: »Janko Barlè«, *Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, 37 (1923) 37-38.
- ESIH, Ivan: »Bugarski muzički časopis o Janku Barlèu«, *Obzor*, 70/182 (1929) 3.
- ESIH, Ivan: »Sedamdesetgodišnjica Janka Barlèa. Njegov povjesnički i muzikološki rad«, *Obzor*, 79/55 (1939) 1-2.
- GAVAZZI, Milovan: »Spomeni na družbu Janka Barlèa«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 35.
- HIRSCHLER, Žiga: »Svečani koncert Glazbene matice iz Ljubljane. Proslava 70-godišnjice muzikologa Janka Barlèa«, *Jutarnji list*, 28/9818 (1939) 11.
- HOŠKO, Franjo Emanuel – ŠPRALJA, Izak: »Barlè, Janko«, u: *Hrvatski biografski leksikon*, 1 A-Bi, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1983, 475-476.
- IVAKIĆ, Branimir: »Muzička škola 'Lisinski'. Proslava Janka Barlèa. Hrvatski glazbeni zavod«, *Obzor*, 79/118 (1939) 2.
- IVŠIĆ, Matija: »Svečani koncert u proslavu 70. godišnjice kanonika msgra Janka Barlèa«, *Sv. Cecilija*, 33/2 (1939) 45-46.
- JAKIĆ, Tomislav – NOVAK, Vilko: »Barlè, Janko«, u: *Leksikon pisaca Jugoslavije I*, A-Dž, Matica srpska, Beograd, 1972, 162-163.
- J. K.: »Ipavci. Prilog k zgodovini slovenske pesmi. Spisal Janko Barlè«, *Glasnik Županije požeške*, 19 (1909) 14.
- J. S.: »Proslava 70-godišnjice Janka Barlèa«, *Hrvatski dnevnik*, 4/1092 (1939) 8.
- JURIČIĆ, Vedrana et al. (ur.): *Vodič kroz glazbene knjižnice i zbirke Zagreba*, Hrvatsko muzikološko društvo – Hrvatsko bibliotekarsko društvo – Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU, Zagreb, 1997.
- JURINČIĆ, Franjo: »Još nekoliko bilježaka o božićnoj pjesmi: Ta zvezda ta je izefsla«, *Sv. Cecilija*, 19/2 (1925) 54-55.; *Ibid.*, 19/1 (1925) 21-25.
- KAPKO, Zdenka: *Muzička kritika u hrvatskim časopisima*, strojopis diplomskog rada na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, Zagreb, 1965.
- KIMOVEC, Franc: »Pavlińska pjesmarica iz god. 1644. Napisao Janko Barlè«, *Cerkveni glasbenik*, 40/10-12 (1917) 105-107.
- KOLARIĆ, Juraj: »Život i djelo Janka Barlèa«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 26-30.
- KRAMAR, Stjepan: »Msgr Janko Barlè – 'i vaš i naš' (1869-1939)«, *Kršćanska škola*, 43/7-8 (1939) 115-117.
- KUNTARIĆ, Marija (ur.): *Bibliografija rasprava i članaka*, *Muzika*, *Struka VI*, sv. 13, A-R, Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 1984, 125-127.; *Ibid.*, sv. 14, S-Ž, Indeksi, Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 1986, 249.
- MAJER, Milan: »Janko Barlè. Zu seinem 70. Geburtstag«, *Morgenblatt*, 54/119 (1939) 5.
- MAJER-BOBETKO, Sanja: »Sv. Cecilija između dvaju svjetskih ratova i glazbena kritika«, *Sveta Cecilija*, 62/2 (1992) 27-32.
- MAJER-BOBETKO, Sanja: »Sv. Cecilija između dvaju svjetskih ratova i glazbena kritika: Kritički tekstovi koji su objavljeni u Sv. Ceciliji u rubrici 'Razne vijesti', a nisu registrirani u Bibliografiji rasprava i članaka LZ-a 'Miroslav Krleža'«, *Sveta Cecilija*, 62/3 (1992) 50-54.

- MAJER-BOBETKO, Sanja: *Glazbena kritika na hrvatskom jeziku između dvaju svjetskih ratova*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb, 1994.
- MANTUANI, Josip: »Msgr. Janko Barlè. Ob šestdesetletnici (s popisom Barlèovih radova na slovenskom jeziku)«, *Čas*, 23/1-8 (1928-1929) 446-456.
- MARKULIN, Stjepan: »Za svjetovnu glazbu«, *Sv. Cecilija*, 13/6 (1919) 140.
- OLUP, Ivo: »'Sv. Cecilija' u drugom razdoblju svog izlaženja (1907-1944)«, *Sv. Cecilija*, 48/2-3 (1978) 54-56.
- PETTAN, Hubert: »Urednici časopisa 'Sv. Cecilija' i glazbenih priloga u njemu«, *Sv. Cecilija*, 48/2-3 (1978) 120-127.
- PREMRL, Stanko: »Kanonik Janko Barlè« [nekrolog], *Cerkveni glasbenik*, 64/5-6 (1941) 66-70.
- r-: »Misli s česke razstave«, *Ljubljanski zvon*, 12/1 (1892) 12-19.; 12/2 (1892) 75-84.
- RIMAN, Marija – RIMAN, Barbara: »Janko Barlè i Sv. Cecilija – višestruke poveznice« / »Janko Barlè and Saint Cecilija – Multiple Connections« [sažetak sa skupa]: Međunarodni znanstveni simpozij *Slovensko-hrvaški odnosi skozi zgodovino*, Maribor, Slovenija, 22. - 24. 5. 2008., s. p.
- SMOLČIĆ, Nikola: »Sedamdesetgodišnjica života historičara monsignora Janka Barlèa«, *Novosti*, 33/65 (1939) 6.
- SMOLČIĆ, Nikola: »Smrt akademika kanonika monsignora Janka Barlèa«, *Novosti*, 35/50 (1941) 7.
- SOKOL, Bernardin: »Moja glazbena izdanja«, *Narodna politika*, 18/98 (27. 4. 1929) 5.; 18/99 (28. 4. 1929) 5.
- STRAŽNICKI, Stanislav: »Janko Barlè«, *Novosti*, 33/138 (1939) 12.
- SZABO, Gj(uro): »Barlè, Janko«, u: *Hrvatska enciklopedija*, II, Zagreb, 1941, 238.
- ŠAFRANEK-KAVIĆ, Lujo: »Dvadeset godišta 'Svete Cecilije'«, *Obzor*, 67/321 (1926) 3-4.
- ŠAFRANEK-KAVIĆ, Lujo: »Janko Barlè. Uz 70-godišnjicu zaslužnog kulturnog radnika«, *Zagrebački list*, 1/122 (1939) 2.
- ŠIROLA, Božidar: »Proslava 70 godišnjice Janka Barlèa. Prikaz njegova rada prigodom koncerta, koji u počast njegove 70-godišnjice priređuje Glazbena matica iz Ljubljane«, *Jutarnji list*, 28/9808 (1939) 11.
- ŠKERJANC, Lucijan Marija: »Počasćenje 70 letnice msgr. Janka Barlèa«, *Jutro*, 20/116 (1939) 3.
- ŠKULJ, Edo: »Sodelovanje slovenskih glasbenikov pri 'Sv. Ceciliji'«, *Sv. Cecilija*, 48/2-3 (1978) 133-140.
- ŠPOLJAR, Z[latko].: »'Sv. Cecilija'. Smotra za crkvenu glazbu, god. IX, sv. II«, *Novine*, 2/51 (2. 3. 1915) 6.
- ŠPRALJA, Izak: »Povijest crkvene glazbe Crkve u Hrvata«, u: *Crkvena glazba*, Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1988, 161-213. (194, 197, 199)
- TANDARIĆ, Josip: »Janko Barlè – književnik«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 31-32.
- TRBULJAK, Josip: »Još jedan prilog božićnoj pjesmi Ta zvezda ta je izefsla«, *Sv. Cecilija*, 19/2 (1925) 54.; *Ibid.*, 19/1 (1925) 21-25.
- VALJAK, Ljubica s. M. Vladimira: *Doprinos Janka Barlèa razvoju hrvatske crkvene glazbe*, strojopis diplomskog rada na Institutu za crkvenu glazbu Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta, br. 54, Zagreb, 1970.
- VIDAKOVIĆ, Albe: »Barlè, Janko«, u: *Muzička enciklopedija*, 1 A-Goz, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1971, 137.
- VUKOVIĆ, Jelena: »Opera u Zagrebu od 1890. do 1920. u orisu glazbene kritike na njemačkom jeziku«, *Arti musices*, 31/1-2 (2000) 3-96.
- ŽUPANOVIĆ, Lovro: *Stoljeća hrvatske glazbe*, Školska knjiga, Zagreb, 1980.
- ŽUPANOVIĆ, Lovro: »Prinos Janka Barlèa hrvatskoj glazbenoj historiografiji«, *Sv. Cecilija*, 52/2 (1982) 33-35.